

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella enheten, Rk1a

Beslutande

Vicelanråd

Harry Jansson

Föredragande

T.f. Rättsakkunnig

Rasmus Lindqvist

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 153

Danaarv efter arvlätare i Finström.

ÅLR 2015/2190

705 Rk1a

Landskapsregeringen beslutar överföra de återstående penningtillgångarna, 62 407,37 euro, i ett danaarv som tillfallit landskapet till Finströms kommun för att användas för sociala eller kulturella ändamål.

Bakgrund

Till landskapsregeringen har den 16 mars 2015 meddelats att XX avlidit den 6 februari 2015 utan att efterlämna kända arvingar. Enligt landskapsregeringens beslut från den 31 mars 2015 gavs Stefan Jakobsson vid Andelsbanken för Åland i uppdrag att förrätta bouppteckning efter den avlidne samt att hantera andra praktiska angelägenheter i dödsboet.

Bouppteckning har hållits den 28 september 2015. Vid bouppteckningen har det konstaterats att arvlätarens sista bo och hemvist varit Finström, att landskapet Åland företrätt av Ålands landskapsregering är enda dödsbodelägare samt att det inte funnits något testamente. Arvlätarens tillgångar har bestått av en fastighet i Finström, en fastighet i Jomala, tre fastigheter i Pargas samt lös egendom till ett sammanlagt värde av 210 517,99 euro. Skulderna i dödsboet har sammanlagt uppgått till 67 050,63 euro. En tjänsteman vid landskapsregeringen närvarade vid bouppteckningen.

För att täcka dödsboets skulder beslöt landskapsregeringen den 8 februari 2016 (beslut nr. 67 Rk1a) att sälja fastigheterna i boet utanför landskapet. Landskapsregeringen inhämtade fullmakt från lagtinget för försäljningen och denna godkändes den 30 maj 2016 i första tilläggsbudgeten för 2016. Fastigheterna har efter detta sålts.

Landskapsregeringen inhämtade även i samband med den första tilläggsbudgeten 2016 en fullmakt av lagtinget för att överlåta de kvarvarande fastigheterna belägna i landskapet. Jomala kommun och Finströms kommun begärde att fastigheterna skulle överlåtas till respektive kommun där fastigheterna var belägna. Jomala kommun har i

ett senare skede återtagit sin ansökan om att fastigheten i kommunen överlåts. Fastigheten i Jomala kommun har efter detta i stället överlåtit till Landskapets fastighetsverk genom beslut den 14 mars 2017 (beslut nr. 56 Rk1a). Fastigheten i Finström har överlåtit till kommunen genom ett gåvobrev undertecknat den 17 mars 2017.

I ärendet har tre personer lämnat in anhållan till landskapsregeringen daterad den 27 oktober 2015 om att få egendomen som tillfallit landskapet Åland. I en gemensam skrivelse har sökandena motiverat anhållan med att de har stått arvlåtaren nära på det sätt som anges i tre individuella redogörelser och att det med hänsyn till detta är skäligt att kvarlåtenskapen överlämnas till sökandena som gåva. Två av sökandena var kusiner och en sökande var ett kusinbarn. Genom beslut den 5 april 2016 (nr. 193 Rk1a) har landskapsregeringen avslagit ansökan bland annat med motiveringen att en normal relation mellan släktingar och vänner inte ska anses utgöra en grund för överlåtelse av egendom. Landskapsregeringen konstaterade att beslutspraxisen i ärendet är begränsad men gjorde bedömningen att endast i de fall sökanden levit i ett långvarigt samboförhållande med arvlåtaren kan överlåtelse av egendom bli aktuellt. Landskapsregeringen ansåg dock att sökandena har rätt att få sådant lösöre som har ett affektionsvärde för sökandena, några sådana ansökningar har inte kommit in.

Efter att dödsboets samtliga skulder och löpande kostnader betalats samt att fastigheter sålts och överlåtit har landskapsregeringen konstaterat att det efter arvlåtaren återstår penningmedel om 62 407,37 euro.

Kommunstyrelsen i Finström har den 5 november 2020 inkommit med en begäran till landskapsregeringen om att kommunen ska få överta den återstående delen av danaarvet, bestående av en penningssumma om 62 407,37 euro. Av begäran framgår att kommunens invånarnämnd ska få beslutanderätt att bevilja medel från arvet till sociala eller kulturella ändamål inom äldreomsorg, barn- och ungdomsverksamhet samt kommunens och föreningars övriga kulturella verksamhet.

Motivering

Enligt 63 § självstyrelselagen för Åland tillfaller ett arv landskapet om det inte finns någon arvinge till den som vid sitt frånfalle var fast bosatt i landskapet. Enligt motiveringen till bestämmelsen kan landskapet överlåta egendomen till kommunen om landskapet anser det vara ändamålsenligare att arvet helt eller delvis tillfaller den kommun där arvlåtaren var bosatt.

Enligt landskapsregeringens principer för hantering av arvsärenden (beslut den 24.9.2020 ÅLR 2020/7330) kan beslut om att egendom efter ett danaarv överlåts till någon annan eller behålls i landskapets egendom fattas tidigast ett år efter dödsfallet. Syftet med detta är att eventuella närstående ska hinna träda fram och ansöka om egendomen. I ärendet har närstående anhållit om att överta egendomen men landskapsregeringen har genom tidigare beslut ansett att en överlåtelse inte kan beviljas. Efter detta har inte några ytterligare ansökningar om den återstående egendomen inkommit förutom den från Finströms kommun.

Landskapsregeringen kan enligt principerna för hantering av arvsärenden behålla penningtillgångar i ett dödsbo om det finns ansevärd eller betydande sådana. Landskapsregeringen har då möjlighet att behålla 60

% av den summa som överstiger 100 000 euro. Enligt principerna ska landskapsregeringen även underrätta arvlåtarens hemkommun om danaarvet (landskapsregeringen har genom brev den 25 maj 2020 underrättat Finströms kommun om den återstående summan av danaarvet). För att överlåta egendomen till en kommun krävs det att kommunen avser använda egendomen till sociala eller kulturella ändamål.

Enligt 25 § landskapslag (2012:69) om landskapets finansförvaltning får lös egendom bestående av aktier, andelsbevis, eller andra värdepapper som förvärvats med stöd av lagtingets uttryckliga beslut inte överlåtas utan lagtingets samtycke. Landskapsregeringen konstaterar att den återstående delen av danaarvet inte består av någon sådan egendom som skulle kräva lagtingets samtycke för överlåtelse.

Avslutningsvis konstaterar landskapsregeringen att de återstående penningtillgångarna inte är betydande samt att Finströms kommun som begärt att arvet ska överlåtas avser använda det för sociala och kulturella ändamål. Följaktligen anser landskapsregeringen att det inte föreligger några hinder för att egendomen överlåts till kommunen.

Tillämpade lagrum

63 § självstyrelselag (1991:71) för Åland.

Nr 154

Delgivning av testamente.

ÅLR 2020/9045

706 Rk1a

Landskapsregeringen finner inte några skäl att klandra testamentet och godkänner det.

Bakgrund

Till landskapsregeringen har meddelats att XX avlidit den 25 april 2020 utan kända arvingar. Vid bouppteckningen som hållits den 13 augusti 2020 har det konstaterats att den avlidnes sista hemvist varit Mariehamn och att ett testamente upprättats. Enligt testamentet daterat den 6 november 2019 tillfaller hela kvarlåtenskapen i testamentet angivna fysiska och juridiska personer. Landskapsregeringen har delgivit testamentet, delgivningsintyg och bouppteckning inklusive släktutredning.

Motivering

Enligt 63 § självstyrelselagen för Åland tillfaller ett arv landskapet om det inte finns någon arvinge till den som vid sitt frånfalle var fast bosatt i landskapet.

Enligt landskapsregeringens principer för hantering av arvsärenden (beslut den 24.9.2020 ÅLR 2020/7330) fördelas egendomen efter en person som avlidit utan arvingar men som upprättat ett testamente i enlighet med testamentet. I de fall då hela egendomen testamenterats behöver inte landskapsregeringen kallas till bouppteckningen.

Landskapsregeringen ska då delges testamentet, ett bouppteckningsinstrument samt en kopia av arvlåtarens ämbetsbetyg av vilket framgår att arvlåtaren har avlidit samt en kopia av en universell testamentstagares ämbetsbetyg av vilket framgår att han eller hon lever.

Landskapsregeringen har i enlighet med 5 kap. 3 § ärvdabalken rätt att klandra arvlåtarens testamente. Om landskapsregeringen inte finner anledning att klandra testamentet, dvs testamentet innehåller inga formella fel och det finns inte några andra hinder för godkännandet, ska testamentet godkännas genom beslut.

Landskapsregeringen konstaterar att hela kvarlåtenskapen har testamenterats och att nödvändiga handlingar delgivits. Det finns inte heller i övrigt några skäl att inte godkänna testamentet.

Nr 155

Finansministeriets begäran om utlåtande om Finlands regerings utkast till proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, av lagen om centralen för utredning av penningtvätt och av 6 § i lagen om ett övervakningssystem för bank och betalkonton.

ÅLR 2020/7900

707 Rk1a

Landskapsregeringen beslutar avge utlåtande enligt **bilaga 1**.

Dokumentnamn Nr Sidnr
UTLÅTANDE 707 Rk1a 5 (3)

Datum Dnr
27.11.2020 ÅLR 2020/7900

Finansministeriet

jaana.vehmaskoski@vm.fi

Hänvisning

VN/813/2020 – VM015:00/2020

Kontaktpersoner

Rasmus Lindqvist

Ärende

**BEGÄRAN OM UTLÅTANDE OM FINLANDS
REGERINGS UTKAST TILL PROPOSITION TILL
RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAGAR OM
ÄNDRING AV LAGEN OM FÖRHINDRANDE AV
PENNINGTVÄTT OCH AV FINANSIERING AV
TERRORISM, AV LAGEN OM CENTRALEN FÖR
UTREDNING AV PENNINGTVÄTT OCH AV 6 § I
LAGEN OM ETT ÖVERVAKNINGSSYSTEM FÖR
BANK- OCH BETALKONTON**

Bakgrund

Finansministeriet har begärt ett utlåtande av landskapsregeringen om Finlands regerings utkast till proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (FFS 444/2017), av lagen om centralen för utredning av penningtvätt (FFS 445/2017) och av 6 § i lagen om ett övervakningssystem för bank och betalkonton (FFS 571/2019).

Enligt utkastet till regeringens proposition har det uppdagats brister i det nationella genomförandet av Europaparlamentets och rådets fjärde direktiv om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism vilket påkallat ett behov av att göra ändringar såväl i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism som i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

Det föreslås dessutom att bestämmelserna i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ändras för att samordna den nationella lagstiftningen med rekommendationerna från aktionsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, som lyder under Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD.

I propositionen föreslås det lagändringar endast i fråga om de mest akuta behoven av teknisk karaktär.

Behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet rörande förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism

Enligt 59b § i självstyrelselagen (1991:71) för Åland är lagstiftningsbehörigheten i förvaltningsärenden fördelad mellan landskapet och riket på det sätt som anges i lagen när åtgärder vidtas i Finland med anledning av beslut som har fattats inom Europeiska unionen. Ålandsdelegationen har i utlåtande nr. 15/16 ansett att åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism utgör riksbehörighet.

Enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 10 och 19 punkterna i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (FFS 444/2017) tillämpas lagen på penninspelssammanslutningar, fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler enligt Ålands landskapslagstiftning.

Ålands landskapsregering ska utöva tillsyn av efterföljandet av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism när det gäller förmedlingsrörelser som avses i landskapslagen (2019:68) om fastighetsmäklarverksamhet. Detta stadgas i 1 § 2 mom. i republikens presidents förordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (FFS 500/2018).

Landskapsregeringens synpunkter

Enligt utkastet till proposition föreslås att det till 7 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism fogas ett nytt 4 mom. där det hänvisas till republikens presidents förordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. På så sätt skulle det i lagen i fråga om tillsynsmyndigheterna också hänvisas till Ålands landskapsregering och Ålands lotteriinspektion när det gäller myndigheter som utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Det är inte möjligt att genom en rikslag överföra statliga uppgifter på landskapets myndigheter. Däremot kan förvaltningsbehörigheten överföras genom en i självstyrelselagens 32 § avsedd överenskommelseförordning. Enligt nämnda paragraf kan genom förordning och med landskapsregeringens samtycke uppgifter som hör till riksförvaltningen för viss tid eller tills vidare överföras på en landskapsmyndighet eller uppgifter som hör till landskapsförvaltningen överföras på en riksmyndighet.¹

Landskapsregeringen välkomnar att det till penningtvättslagen fogas en hänvisning till ovannämnda överenskommelseförordning i syfte att förtydliga vilka aktörer som utövar tillsyn i enlighet med lagen. Det är samtidigt viktigt att bestämmelsen endast utgörs av en hänvisning och därmed tar i beaktande att det inte genom rikslag är möjligt att överföra statliga uppgifter på landskapets myndigheter.

¹ ÅD nr. 15/16, s. 5.

Enligt utkastet till proposition föreslås att det till 2 § 1 mom. lagen om centralen för utredning av penningtvätt (FFS 445/2017) fogas en ny 8 punkt, där det i överensstämmelse med det fjärde penningtvättsdirektivet föreskrivs att centralen för utredning av penningtvätt ska göra operativa och strategiska analyser. *”Syftet med den strategiska analysen är att förebygga och avslöja brott... Centralen för utredning av penningtvätt har gjort såväl operativa som strategiska analyser också under den gällande lagens giltighetstid, så lagen bedöms inte ha några nämnvärda konsekvenser för centralens praktiska verksamhet”.*

Landskapsregeringen välkomnar att skyldigheterna för Centralen för utredning av penningtvätt utvidgas på den här punkten i enlighet med det fjärde penningtvättsdirektivet. Landskapsregeringen förutsätter dock att dessa rapporter i framtiden kommer att finnas tillgängliga både på svenska och finska vilket inte är fallet idag.² Enligt 32 § 2 mom. språklagen (FFS 423/2003) ska en tvåspråkig myndighets meddelanden, kungörelser och anslag samt annan information till allmänheten finnas på finska och svenska. Enligt 35 § 3 mom. språklagen ska myndigheterna i sin verksamhet förvalta landets språkkulturarv och främja användningen av båda nationalspråken samt att när omständigheterna kräver det ska det allmänna vidta särskilda åtgärder för att kulturella eller samhällsliga behov som gäller nationalspråken tillgodoses.

Enligt 36 § självstyrelselagen för Åland är landskapet enspråkigt svenskt och ämbetspråket i stats-, landskaps-, och kommunalförvaltningarna svenska. Om inte väsentliga rapporter och sammanställningar gällande förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism finns tillgängliga på svenska försätts landskapets tillsynsmyndigheter och de rapporteringsskyldiga i både landskapet och det svenskspråkiga Finland i en sämre position än sina finskspråkiga motsvarigheter när det gäller att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Landskapsregeringen har inte i övrigt några synpunkter på utkastet till proposition.

Vicelantråd

Harry Jansson

T.f. Rättssakkunnig

Rasmus Lindqvist

² https://www.poliisi.fi/brott/centralen_for_utredning_av_penningtvatt/publikationer